

El tancament de la llibreria Serret

Vall-de-roures és, sens dubte, un dels pobles amb més encant de la Franja de Ponent. La seva arquitectura i la seva història fan que no passi inadvertit als visitants. Des de fa trenta anys, però, també té un altre gran atractiu: la llibreria Serret. Aquest establiment és un dels escassos pols culturals d'aquesta cruïlla de territoris on conflueixen les Terres de l'Ebre, el Baix Aragó i el nord del País Valencià. L'any 2009, Octavi Serret va ser reconegut amb el Premi Nacional de Cultura per la Projectió Social de la llengua catalana que atorga el CoNca, i el 2017, la llibreria va ser guardonada amb la Creu de Sant Jordi que atorga la Generalitat de Catalunya.

La crisi econòmica i l'específica del sector, però, han posat ara el seu futur en perill. Després de tot aquest temps lluitant per la supervivència, aquest baluard de la llengua catalana al Matarranya tancarà les portes el gener del 2020. Amb tot, sembla que l'adeu no serà definitiu.

La llibreria es transformarà en un espai de gestió cultural on s'organitzaran trobades, presentacions de llibres i tota mena d'esdeveniments relacionats amb la cultura i la literatura; sobretot, durant els caps de setmana. Val a dir que són precisament aquestes activitats les que han caracteritzat l'establiment durant la seva trajectòria.

L'impulsor de la llibreria, Octavi Serret, assegura que l'esperit que ha convertit aquest establiment en un referent cultural a la Franja continuarà vigent. Cal recordar que, en aquest sentit, ha treballat per portar al Matarranya una llarga llista d'escriptors reconeguts. Sempre amb la mirada centrada en el territori, el llibreter ha dedicat un interès especial als qui escriuen sobre aquesta terra, però també ha aprofitat al territori altres escriptors reconeguts en el panorama nacional o internacional, com va fer amb la visita de l'hispanista Ian Gibson. La caiguda en les vendes de llibres i la competència de les vendes per la xarxa han estat la gota que ha fet vessar el got i que han acabat per convèncer el propietari de fer el pas. Ara, però, entre altres projectes, la llibreria acollirà una subseu, juntament amb Tortosa, de l'associació cultural Il·lencavònia Terra Nostra. L'objectiu és que siga punt de trobada i impulsar les activitats a tot el territori de les antigues tribus ibèriques ilercavones o de l'antiga diòcesi de Tortosa.

El tancament d'una llibreria sempre causa tristesa i més encara, en aquest cas, perquè està situada a la Franja de Ponent, en la qual la situació del català està en un retrocés clar i rotund. Des d'aquí, volem agrair la tasca a Octavi Serret per la seva activitat de llibreter

i de dinamitzador cultural durant aquest temps i desitjar-li la màxima sort en la seva nova aventura cultural.— **Vicent Pallarés Pascual** (*Castelló de la Plana*).

Hem perdut l'endurança?

Des de fa força temps, als catalans, la història ens havia fet acostumar a conjugar de totes les maneres possibles el verb «endurar», que per a Fabra volia dir «suportar (alguna cosa) amb una paciència constant» i és una paraula noble ja utilitzada per Ramon Llull, juntament amb el substantiu «endurança» 'paciència amb què hom endura privacions, penes, etc.'.

Com en tantes bugades en què perdem llençols i coixineres, veig que ara aquestes paraules estan terminantament proscrietes, però, ves per on, d'altra banda n'hi ha que sembla que no poden viure sense parlar contínuament de «resiliència», que és una paraula que ens arriba de l'anglès referida a la física dels materials, i que habitualment havíem traduït per «elasticitat». Però ara fins i tot un col·lectiu de cantants i instrumentistes s'anuncia com Les Resilients.

Suposo que ja no s'hi pot fer res, ni tan sols recordant que la paraula *resilir* (del llatí *resilire*, que vol dir 'fer-se enrere', i és l'ètim de l'anglicisme dels trons) va ser proposada inútilment fa anys com a alternativa al neologisme *anul·lar*, i per tant un resi-

lient fora un que s'anul·la o es fa enrere.— **Tomàs Capdevila** (*Vilafranca del Penedès*).

El cas Verdaguer

En un llibre que va editar fa anys a les Publicacions de l'Abadia de Montserrat —i ho aprofito per a felicitar-vos, perquè les PAM publiquen epistolaris imprescindibles que cap altra editorial no publica—, *L'espantós és el buit, el desert*, en què Josep Camps i Arbós exhumava la correspondència entre Rafael Tasis i Ramon Xuriguera, el càustic Tasis reflexiona que «el cas Verdaguer fou un veritable miracle de la llengua i del geni poètic en brut, perquè l'home sembla molt primari i molt curt de gambals». Certament que entorn de Verdaguer hi ha fets inexplicables. Ara mateix, en un telefilm biogràfic d'altra banda prou acurat, hi sortia una minyona que, parlant de la mestressa, deia que «és més estirada que un pal d'escombra». A més de l'actriu que ho deia, això ho havia escrit un guionista, ho havia vist una colla d'especialistes, ho dirigia un director: tanmateix és evident que en temps de Verdaguer i fins abans-d'ahir a ningú no se li hauria acudit parlar d'un «pal d'escombra», perquè fins no fa gaire tothom —sobretot les minyones— sabia del cert que les escombres no han tingut mai «pal», sinó «mà-nec». — **Jana Santaaulàlia i Oremor** (*Badalona*).